

УТВЪРЖДАВАМ: /п/

Доц. д-р Пенка Ватова,
ДИРЕКТОР на ИЛ – БАН

**Правила и процедури на Института за литература при БАН
за проверка на оригиналността и автентичността на дисертационни трудове, за
превенция и санкциониране на изпитни измами и на плагиатство**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящите правила регламентират реда и мерките за превенция и реакция при плагиатство и изпитни измами от страна на докторанти и специализанти в ИЛ – БАН.

1) Съгласно § 1. 7. от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ „Плагиатство“ е представяне за собствени на трудове, които изцяло или частично са написани или създадени от друго, или използването на публикувани от друго научни резултати без позоваване или цитиране в процедурите за придобиване на научни степени или за заемане на академични длъжности.

Като форми на плагиатство се определят:

- а) директно цитиране на текст, данни, илюстрации, таблици и други научни резултати без позоваване на източника;
- б) копиране на раздели от книги, публикации, доклади, монографии, дисертации и научни тези без подходящо цитиране;
- в) кражба на идеи, задачи, експериментални постановки или резултати;
- г) използване на параграфи от работа на друг автор без позоваване;
- д) използване идеите на друг автор, без да се цитира първоизточникът;
- е) копиране и вмъкване на текстове от интернет или онлайн източник и представянето им като собствена работа, без да се прави правилна препратка (цитиране).

2) Като форми на изпитна измама се определят:

- а) преписване или опит за преписване по време на изпит за проверяване на знанията на докторанти и специализанти в процеса на обучението им;

- б) използване на непозволени средства (учебници, сборници и др. нерегламентирани помощни материали, преносими компютри, технически средства за комуникация и др.) по време на изпит;
- в) фалшифициране или подмяна на изпитни резултати и продаване или използване на чужди писмени работи;

Чл. 2. Настоящите правила се основават на следните документи:

1. Закон за висшето образование;
2. Закон за развитието на академичния състав в Република България;
3. Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България;
4. Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за литература – БАН;
5. Правилник за устройството, дейността и вътрешния ред на ИЛ – БАН;
6. Етичен кодекс на служителите в ИЛ – БАН;

II. МЕРКИ ЗА ИЗБЯГВАНЕ НА ПЛАГИАТСТВО

Чл. 3. За избягване на плагиатството следва винаги да се отдава дължимото на оригиналния автор и да се прави точно цитиране и позоваване, както следва:

1. Когато се представят или използват чужди идеи, теории или изследвания, трябва да се цитира източникът. В случай че се цитира през друг източник, трябва да се посочат и двата източника.
2. Не може да се копира каквато и да е част от литературен източник, без изрично да посочи това. Това правило важи независимо на какъв език е оригиналният източник (т.е. не може да се превежда и копира). Недопустимо е да се копира/превежда, като се заменят няколко думи или се разменят местата им.
3. Ако се използва директно чужд текст (дори това да е отделна фраза), трябва цитираният текст да се сложи в кавички.
4. В списъка с използвана литература трябва да се представят пълните библиографски данни за всички източници, посочени в работата. Обратното също е в сила – не може да има литературен източник, който не е посочен в текста.
5. Нарушаването на представените в т. 1., т. 2., т. 3 и т. 4 на чл. 7 правила за цитиране се смятат за плагиатство.

Чл. 4. В ИЛ – БАН се извършва превантивна работа за избягване на плагиатство, която включва участие на докторанти и специализанти в семинари и уебинари за запознаване с практиката на цитиране и избягване на плагиатство.

III. УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКАЗВАНЕ НА ИЗПИТНА ИЗМАМА

Чл. 5.

- (1) Установяването на изпитна измама се осъществява в деня на писменото изпитване от изпитната комисия.

(2) В случай на измама, опит за измама или за възпрепятстване на провеждането на писменото изпитване изпитната комисия оформя писмен протокол, подписан от членовете на изпитната комисия, от уличения в измама или опит за измама и от двама свидетели. При отказ на уличения в измама или опит за измама да подпише протокола двама свидетели удостоверяват отказа му със своите подписи.

(3) Протоколът по ал. 2 се представя на Директора на ИЛ – БАН. Решенията на последния се връчват на нарушителя лично срещу подпис и се отразяват в нарочен регистър, поддържан в Деловодството на ИЛ – БАН.

IV. САНКЦИИ ПРИ УСТАНОВЯВАНЕ НА ПЛАГИАТСТВО. ПРОЦЕДУРА ЗА ДЕЙСТВИЕ.

Чл. 6. При установяване на изпитна измама или плагиатство се налагат следните санкции:

1. анулиране на изпита;
2. незачитане на представените материали, за които е установено плагиатство.

Чл. 7.

(1) При налагане на санкциите се спазват следните принципи:

- а) Санкциите се налагат с цел да се предотврати извършването на следващи подобни нарушения.
- б) Тежестта на санкцията трябва да съответства на тежестта на извършеното нарушение.
- в) За едно конкретно нарушение може да бъде наложено само едно наказание.
- г) Могат да бъдат налагани само санкции, които са предвидени в нормативен акт или в тези правила и процедури.

(2) Санкциите се налагат в двуседмичен срок от установяване на съответното нарушение от изпитната комисия или Директора на Института.

Чл. 8. При установено плагиатство в проект на дисертационен труд се предприемат следните действия:

(1) Установеното плагиатство се докладва на ръководителя на докторанта или на ръководителя на секцията в ИЛ – БАН. По инициатива на ръководителя се провежда среща с докторанта и запознаване с неговата позиция по случая.

(2) Ръководителят на докторанта/секцията в ИЛ – БАН представя своите препоръки, вземайки предвид следното:

- а) При плагиатство, което е в резултат на небрежност или без намерение за измама, на докторанта се разрешава да представи отново работата си след прилагане на подходящо цитиране.
- б) При плагиатство, при което е установен и обективно доказан умишлен и планиран опит за копиране на работата на друг автор или голямо количество данни, взети от работа на друг автор, или източник на данни за копиране и др. и е безспорно доказано

намерението за измама (представяне на текстове, данни, резултати като собствени), се изисква детайлна преработка на дисертационния труд.

в) При доказано плагиатство в дисертационен труд за присъждане на научната степен „доктор на науките“ ръководителят на секцията докладва на Научния съвет на ИЛ – БАН, който може да вземе решение с явно гласуване за освобождаване от длъжност на служителя.

Чл. 9. Санкциите, предвидени в чл. 8 се налагат със заповед на Директора на ИЛ – БАН въз основа на решението на НС на ИЛ – БАН.

Настоящите правила са приети на заседание на Общото събрание на учените в ИЛ – БАН с Протокол № 05 от 11.07.2024 г.